

Возилата на електричен погон се сè поактуелни на улиците на светските метрополи. Пример, во Норвешка електричниот модел „тесла С“ подобро се продава од стандардно возило со внатрешно согорување на „голф“. Со нивото на бенефиции таму корисниците на „тесла С“ заштедуваат 8.000-9.000 евра на давачки за паркинзи, патарини, не трошат за бензин... Истовремено, сè почести се повиците од институциите и од владите на самите држави за поинаква еколошка свест. Во најскоро време во борба кон горливиот проблем со загадувањето ќе се наметнуваат и многу построги законски регулативи, па и автомобилските компании работат со полна пара за развој на алтернативни остварувања и понуди на пазарот.

Кај нас идејата за електромобилите низ пошироката јавност почна да се промовира со проектот „Електра“, а Градот Скопје преку ЈП „Градски паркинг“ стартуваше електромобилска разгледница на главниот град. Сепак, на повеќе досегашни трибини и собири беше потенцирано дека, за да се стимулира купување и користење електромобили, потребна е бесплатна регистрација за нив, бесплатни паркинзи и патарини, да се развие градска мрежа на полначи за батерии, а институциите да притиснат и да целат барем 20 отсто од сите продадени автомобили да бидат електрични.

Потребни се и повеќе кампањи и укажувања дека, иако се поскапи, потрошувачката на електромобилите е 10 пати помала во споредба со моторизираниите возила, што значи долгорочно се исплатуваат. Исто така, поминуваат 100-150 километри меѓу две полнења на батериите, не користат бензин, а и бесшумни се – одат во прилог кон регулативите за бучава. Притоа, освен разни субвенции, даночни и кредитни олеснувања,

треба да се разгледа можноста и за воведување посебна еколошка такса.

„Скопје стана дел од проектот 'Електра' заедно со градови-партнери од Шпанија, Италија, Хрватска Романија, Малта, Грција и Португалија. Согласно со проектот направивме анкета и утврдивме дека недостига основно знаење за електричните возила. Според анкетата, дел од граѓаните сметаат дека електромобилите се премногу скапи, други мислат дека не се безбедни, трети имаат одбивност кон нешто ново... Но интересно е што многумина сметаат дека електромобилноста ќе отвори врата за економски развој, односно бизниси за делови, полначи и сервис за вакви возила, а со тоа и нови работни места“, рече на една трибина Мирјана Апостолова од Секторот за меѓународна соработка и поддршка на здруженија на граѓани на Град Скопје.

Според Апостолова, најголем предизвик ќе бидат студиите за поставување на посебни зони, уште повеќе што низ европските градови инфраструктурата за електромобилите се означува и во урбанистичките планови. Со тоа, ќе се развива и системот за изнајмување електромобили.

„Покрај трибините, мора и институциите, поединци и јавни личности да се вклучат за електромобилите да станат тренд. Кога МВР набавува и подарува нови мотори, може тоа да го стори и со електрични скутери. Убав пример ќе бидат полицајци на еколошки возила“, рече на истата трибина Миле Димитровски од РСБСП, со цел да ја поттикне употребата на возила на електричен погон.

Невладината организација „Електромобилност“, во соработка со повеќе факултети и институти, веќе неколку години бара да се направи план за добивање на најефектниот комплет електромотор-батери-контролери како патоказ за производство или поддршка за производство преку дизајнирање на елементите од електромобилот. Во втор ред и производство на полначи, конвертори, исправувачи, инвертори и варијанти со енергетска електроника итн., како и кабелска конфекција за еднонасочна и наизменична струја, шасија и други делови за електромобили, тркала, склопки, стакла, внатрешност на електромобилите...

„Потребно е да се направат мултидисциплинарни дипломски теми од различни нивоа на областа, магистратури и докторати. Бараме од владата да распише конкурс за акредитирани програми за обука на специјалисти за техничари и монтери на електрични возила, како и програми за размена со универзитети надвор од Македонија за студенти за додипломски и постдипломски студии, како и докторски и постдокторски студии“, соопштуваат од „Електромобилност“.

Според нив, меѓу најинтересните за размена би биле производители на електромобили, хибридни и плагин-возила, но и аутомотокомпаниите што произведуваат специјализирани коли за трки, производителите на специјализирани делови за аутоиндустријата, фирмите што се занимаваат со производство на трактори, комбајни, производители на камиони за дистрибуција...

Освен ограничената енергија што ја добиваат од батериите, се чини најголемиот проблем кон поширока употреба на електромобилите е нивната цена. Од јуни почна да се продава првиот електричен автомобил во Македонија - „мицубиши миев“, а неговата цена е околу 26 илјади евра. Циниците ќе кажат дека ова е превисока цена, многумина ќе се сложат, но инстант-сумата воопшто не е поентата на овој автомобил, ако се знае дека парите се исплаќаат долгорочно, а низ заедницата се намалува смртноста од загадување.

На долгорочна база одат во прилог неговите батерии, кои се наоѓаат на подот на автомобилот, се полнат 6 часа, а потрошувачката на електрична енергија за тоа полнење чини околу едно евро. Досега во светот се продадени околу 30 илјади вакви примероци. Во внатрешноста на „мицубиши миев има место за возач и тројца патници, а со вакви возила веќе располага шпанската и италијанската полиција.

Пред две недели слична понуда стигна и од „Порше Македонија“ – електричниот „фолксваген е-ап“, достапен по цена од близу 27.000 евра. За 100 поминати километри се потребни само 57 денари, според сегашната просечна цена на струјата во Македонија.

Неодамна беше испитан и одобрен првиот регистриран електромобил во Македонија, произведен во компанијата „Анима“ од Скопје. Од фирмата како прототип земаа „даеву матиз“ од 2007 година, кој послужи при конверзија на автомобил со мотор на внатрешно согорување, во електричен автомобил.

Ова значи, го извадија моторот со внатрешно согорување, заедно со ладилникот, алтернаторот, анласерот, резервоарот за гориво и ауспухот, а на нивно место е вграден електромотор и батерии. Наместо поранешните 160 грама отровен јаглерод диоксид на секој изминат километар, сега електричниот „матиз“ има 0 грама на километар јаглерод диоксид и воопшто не ја загадува животната средина.

„Ако се земе предвид дека ретко кој возач просечно дневно поминува повеќе од 40-50 километри, тогаш зошто да се инвестираат многу повеќе пари во батерии, кога е многу поефтино почесто да се полнат

батериите. Тоа може да се прави навечер, кога е евтина тарифа, но оние кои имаат фотоволтаични сончеви колектори, полнењето можат да го прават и преку ден, целосно бесплатно. Батериите што ги вградивме се полнат за околу 5,5 до 6 часови, а за тоа време се трошат околу 0,66 киловати на час, што во пари значи дека едно целосно полнење на батериите чини околу 12,5 денари. За 100 километри трошокот за потрошена електрична енергија изнесува не повеќе од 25 денари“, велат од „Анима“

Во мај беше одобрена конверзијата на вториот ваков електромобил - „фиат чинквеченто“. Конверзијата е направена во компанијата „Гиза Електроника“, од инженерот Сашо Јовановски.

Од Град Скопје потенцираат дека изминатиов период направиле неколку чекори во насока на промоција на бенефитите од користењето на електромобили, како и на подобрување на инфраструктурата за корисниците на ваквите возила.

„Минатата година во Скопје пристигна иницијативата ’Тесла конвојот 2014’, каде што пред македонската јавност беше презентирано електричното возило ’Тесла модел С’, како дел од Европската недела на мобилност. Една од поентите на остварените средби, покрај промоцијата на самиот електромобил, е и приклучувањето на иницијативата за креирање зелен коридор со станици за полнење на електрични возила во Југоисточна Европа, каде би влегла и Македонија“, власти градските власти, најавувајќи дека ваков полнач во Скопје треба да биде поставен 2016 или 2017 година.

Во рамки на новата туристичка понуда, Градот Скопје минатата година промовира 5 електромобили и 10 електровелосипеди на ЈП „Градски паркинг“. За 50 денари по лице, во тура од 20-ина минути, сите заинтересирани може да се повозат и да дознаат зошто стрелките на Старата железничка станица се застанати на 5.17 часот, каде што се наоѓала родната куќа на Агнеза Гонца Бојациу, каде минувал Прометеј со олимпискиот оган, кои личности учествувале во Првото заседание на АСНОМ, колку е стара Чаршијата, чија мајка е Олимпија....

„Минатиов месец Градот Скопје во употреба го пушти првиот полнач за електрични возила во Македонија, кој е лоциран на првиот кат на катната гаража 'Македонска фаланга'. Оваа станица е наменета за полнење на сите видови електромобили (автомобил, скутер, електро велосипед) и истата има два приклучоци за истовремено полнење со вкупна моќност од 22 кило вати по приклучок.

Еден електро автомобил целосно се полни за околу 30 минути, а паркингот за време на полнењето во катната гаража 'Македонска фаланга' на сите сопственици на електрични мобили е бесплатно“, велат од Градот, најавувајќи и уште еден ваков полнач во новоизградената катна гаража „Тодор Александров“, а наскоро следуваат и други локации.

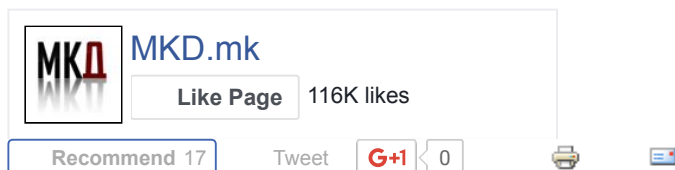
Исто така, градскиот Совет донесе одлука за набавка на електромобил вреден 30.000 евра, а се стимулираат јавните такси превозници, доколку имаат хибриден мотор или електромобил можат да добијат зелена лиценца, која носи бенефиции при регулирањето на статусот.

После сето ова, останува прашањето колку граѓаните би прифатиле вакви возила, за кои низ европските метрополи веќе години наназад се подигнуваат кампањи и се даваат субвенции за нивно користење. Процесот е долг и бара трпение...

Додека јавноста бара радикални мерки за аерозагадувањето, допрва треба да се прават студии со кои ќе се вметнат електромобили во сообраќајната мрежа, а автомобилските компании да нудат повеќе вакви возила на пазарот.

Истовремено, нужни се и истражувања и развој на електромоторни погони, подобрување на легислативата за сите енергетски зависни сектори и инфраструктура за електромобилност, која ќе влезе во урбанистичките планови. Дополнително ќе дознаваме колку и дали електромобилноста ќе отвори врата за економски развој околу делови, полначи, сервис на овие возила.

(Б.Ш.)

Сподели

